

550.

Na osnovu člana 95 tačka 3 Ustava Crne Gore donosim

UKAZ

O PROGLAŠENJU ZAKONA O POSREDOVANJU PRI ZAPOŠLJAVANJU I PRAVIMA ZA VRIJEME NEZAPOSLENOSTI

("Službeni list Crne Gore", br. 024/19 od 22.04.2019)

Proglašavam Zakon o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti, koji je donijela Skupština Crne Gore 26. saziva, na Četvrtoj sjednici Prvog redovnog (proljećnjeg) zasijedanja u 2019. godini, dana 4. aprila 2019. godine.

Broj: 01-670/2

Podgorica, 15. aprila 2019. godine

Predsjednik Crne Gore,

Milo Đukanović, s.r.

Na osnovu člana 82 stav 1 tačka 2 Ustava Crne Gore i Amandmana IV stav 1 na Ustav Crne Gore, Skupština Crne Gore 26. saziva, na Četvrtoj sjednici Prvog redovnog (proljećnjeg) zasijedanja u 2019. godini, dana 4. aprila 2019. godine, donijela je

ZAKON

O POSREDOVANJU PRI ZAPOŠLJAVANJU I PRAVIMA ZA VRIJEME NEZAPOSLENOSTI □

I. OSNOVNE ODREDBE

Predmet

Član 1

Ovim zakonom uređuju se poslovi u vezi sa zapošljavanjem, prava i obaveze nezaposlenog lica, priprema za zapošljavanje i posredovanje pri zapošljavanju, aktivna politika zapošljavanja, postupak za ostvarivanje prava za vrijeme nezaposlenosti, evidencije u oblasti zapošljavanja i druga pitanja od značaja za povećanje zaposlenosti i sprječavanje dugoročne nezaposlenosti u Crnoj Gori.

Upotreba rodno osjetljivog jezika

Član 2

Izrazi koji se u ovom zakonu koriste za fizička lica u muškom rodu podrazumijevaju iste izraze u ženskom rodu.

Primjena zakona

Član 3

Ovaj zakon primjenjuje se na nezaposlena lica, ostale tražioce zaposlenja i poslodavce.

Odredbe ovog zakona ne primjenjuju se na posredovanje pri zapošljavanju pomoraca, koje se uređuje posebnim zakonom.

Načela

Član 4

Ovaj zakon zasniva se na načelima:

- 1) zabrane diskriminacije;
- 2) rodne ravnopravnosti;
- 3) afirmativne akcije usmjerene prema posebno osjetljivim grupama nezaposlenih lica;
- 4) nepristrasnosti u obavljanju poslova u vezi sa zapošljavanjem;

5) besplatnosti obavljanja poslova u vezi sa zapošljavanjem za nezaposlena lica i ostale tražioce zaposlenja.

Nezaposleno lice

Član 5

Nezaposleno lice je lice od 15 do 67 godina života, koje je crnogorski državljanin, nalazi se na evidenciji Zavoda za zapošljavanje Crne Gore (u daljem tekstu: Zavod), sposobno ili djelimično sposobno za rad, koje nije zasnovalo radni odnos, aktivno traži zaposlenje i raspoloživo je za rad.

Nezaposlenim licem, u smislu stava 1 ovog člana, smatra se i stranac koji, u skladu sa posebnim zakonom, ima:

- dozvolu za stalni boravak;
- dozvolu za privremeni boravak za lice bez državljanstva;
- dozvolu za privremeni boravak do tri godine, u skladu sa članom 220 Zakona o strancima ("Službeni list CG", br. 12/18 i 3/19);
- dozvolu za privremeni boravak radi spajanja porodice sa crnogorskim državljaninom ili sa strancem koji ima dozvolu za stalni boravak;
- dozvolu za privremeni boravak iz humanitarnih razloga;
- priznat status izbjeglice ili odobrenu dodatnu zaštitu;
- odobren azil, supsidijarnu zaštitu ili koji traži međunarodnu zaštitu, protekom roka od devet mjeseci od dana podnošenja zahtjeva za međunarodnu zaštitu.

Lice koje se ne smatra nezaposlenim licem

Član 6

Nezaposlenim licem ne smatra se lice koje je:

- registrovano kao preduzetnik, odnosno koje obavlja profesionalnu ili drugu djelatnost kao osnovno zanimanje;
- jedini vlasnik ili vlasnik više od 51% u privrednom društvu, u skladu sa posebnim zakonom;
- poljoprivrednik - osiguranik, u skladu sa posebnim zakonom;
- korisnik penzije;
- redovan učenik;
- student osnovnih studija, u skladu sa posebnim zakonom.

Nezaposleno lice prilikom prijavljivanja u evidenciju o nezaposlenim licima potpisuje izjavu o podacima iz stava 1 ovog člana.

Prava i obaveze državljana država članica Evropske unije

Član 7

Državljanin država članica Evropske unije u pravima i obavezama utvrđenim ovim zakonom izjednačeni su sa crnogorskim državljanima.

Značenje pojedinih izraza

Član 8

Izrazi koji se koriste u ovom zakonu imaju sljedeća značenja:

- 1) ostali tražioci zaposlenja su lica koja se ne smatraju nezaposlenim licima, a koja se Zavodu mogu prijaviti radi savjetovanja i informisanja u svrhu razvoja i upravljanja karijerom i posredovanja pri zapošljavanju;
- 2) posebno osjetljive grupe nezaposlenih lica su lica koja su zbog različitih okolnosti u riziku od socijalne isključenosti (sociodemografske karakteristike, nedovoljno ili neodgovarajuće obrazovanje, zdravstveni razlozi i dr.), zbog čega su u nepovoljnijem položaju na tržištu rada;
- 3) osiguranik je lice koje je obavezno osigurano od nezaposlenosti, u skladu sa posebnim zakonom;
- 4) staž osiguranja je period u kojem je osiguranik bio osiguran i za koji je plaćen doprinos za osiguranje od nezaposlenosti, u skladu sa posebnim zakonom;
- 5) poslodavac je domaće ili strano pravno lice, odnosno dio stranog pravnog lica sa sjedištem u Crnoj Gori, odnosno fizičko lice sa prebivalištem u Crnoj Gori, koje prijavljuje slobodno radno mjesto, koristi usluge za tržište rada i učestvuje u realizaciji programa aktivne politike zapošljavanja, u skladu sa ovim zakonom;

- 6) strani poslodavac je strano pravno lice sa sjedištem van Crne Gore, odnosno fizičko lice sa prebivalištem van Crne Gore, koji prijavljuje potrebu za zapošljavanjem i koristi usluge posredovanja pri zapošljavanju, u skladu sa ovim zakonom;
- 7) organizator obrazovanja je pravno ili fizičko lice koje organizuje obrazovanje i osposobljavanje, u skladu sa posebnim propisima

II. PRAVA I OBAVEZE NEZAPOSLENOG LICA

Prava nezaposlenog lica

Član 9

Nezaposleno lice ima pravo na:

- 1) novčanu naknadu za vrijeme nezaposlenosti (u daljem tekstu: novčana naknada), u skladu sa ovim zakonom;
- 2) novčanu pomoć i naknadu troškova prevoza za vrijeme obrazovanja i osposobljavanja i uključivanja u druge mjere usmjerene na povećanje zaposlenosti, odnosno smanjenje nezaposlenosti, u skladu sa ovim zakonom i aktom organa državne uprave nadležnog za poslove rada (u daljem tekstu: Ministarstvo);
- 3) jednokratnu novčanu pomoć i naknadu putnih i selidbenih troškova, ako zasnuje radni odnos na neodređeno vrijeme van mjesta prebivališta, u skladu sa aktom Ministarstva.

Obaveze nezaposlenog lica

Član 10

Nezaposleno lice ima obavezu da:

- 1) aktivno traži zaposlenje;
- 2) je raspoloživo za rad;
- 3) sa Zavodom zaključi individualni plan zapošljavanja i izvršava obaveze utvrđene individualnim planom zapošljavanja;
- 4) učestvuje u programima aktivne politike zapošljavanja, u skladu sa ovim zakonom i individualnim planom zapošljavanja;
- 5) prihvati ponuđeno zaposlenje, u skladu sa ovim zakonom;
- 6) obavijesti Zavod o svakoj promjeni koja utiče na sticanje ili gubljenje prava, odnosno obaveza po ovom zakonu, a najkasnije osam dana od dana nastanka promjene.

Aktivno traženje zaposlenja i raspoloživost za rad

Član 11

Aktivno traženje zaposlenja podrazumijeva:

- 1) učešće u aktivnostima koje sprovodi Zavod, radi utvrđivanja individualnog plana zapošljavanja;
- 2) ispunjavanje svih obaveza u skladu sa ovim zakonom i individualnim planom zapošljavanja;
- 3) obraćanje poslodavcima radi traženja zaposlenja i praćenje i prijavljivanje na oglase.

Raspoloživost za rad podrazumijeva dostupnost nezaposlenog lica Zavodu, na svaki poziv Zavoda, odnosno u vrijeme određeno za individualne konsultacije, koje je utvrđeno individualnim planom zapošljavanja, a najmanje jednom za vrijeme od 45 dana ličnim dolaskom, radi pripreme za zapošljavanje i zaposlenja.

Zavod može uvažiti razloge nezaposlenog lica za neraspoloživost za rad, u smislu stava 2 ovog člana, u skladu sa aktom Ministarstva.

Način sprovođenja aktivnog traženja zaposlenja i raspoloživosti za rad, kao i opravdane razloge za neraspoloživost za rad u smislu ovog člana, propisuje Ministarstvo.

Ponuđeno zaposlenje

Član 12

Ponuđenim zaposlenjem smatra se zaposlenje u okviru stečenog nivoa obrazovanja, kvalifikacije i radnog iskustva, odnosno zaposlenje iz utvrđenog individualnog plana zapošljavanja:

- 1) u mjestu prebivališta, odnosno boravka;

- 2) izvan mjesta prebivališta, odnosno boravka, udaljenog do 60 km do mjesta rada, pod uslovom da poslodavac snosi troškove putovanja sredstvima javnog prevoza ili organizuje prevoz na posao i s posla ili
- 3) izvan mjesta prebivališta, odnosno boravka, bez obzira na udaljenost do mjesta rada, pod uslovom da je obezbijeđen odgovarajući smještaj, u skladu sa aktom Ministarstva.

Ponudjenim zaposlenjem nakon 12 mjeseci od dana prijavljivanja u evidenciju nezaposlenih lica, smatra se zaposlenje koje odgovara njegovim ličnim i profesionalnim sposobnostima, koje je utvrđeno individualnim planom zapošljavanja, ako su ispunjeni uslovi iz stava 1 ovog člana.

Odredbe stava 1 tač. 2 i 3 ovog člana ne odnose se na: trudnicu; lice sa invaliditetom; jednog od roditelja sa djetetom do osme godine života ako je drugi roditelj zaposlen; jednog od roditelja djeteta s težim smetnjama u razvoju, prema posebnom propisu, ako je drugi roditelj zaposlen; jednog od roditelja sa troje ili više maloljetne djece ako je drugi roditelj zaposlen; roditelja koji se samostalno stara o djetetu do 15. godine života, osim ako na osnovu pisane izjave prihvati zaposlenje.

III. POSLOVI I NOSIOCI POSLOVA U VEZI SA ZAPOSŁJAVANJEM

Poslovi u vezi sa zapošljavanjem

Član 13

Poslovi u vezi sa zapošljavanjem su:

- 1) priprema za zapošljavanje,
- 2) posredovanje pri zapošljavanju,
- 3) sprovođenje mjera aktivne politike zapošljavanja, i
- 4) druge aktivnosti usmjerene na povećanje zaposlenosti, odnosno smanjenje nezaposlenosti, u skladu sa ovim zakonom i drugim propisima.

Poslovi iz stava 1 ovog člana su od javnog interesa.

Nosioci poslova u vezi sa zapošljavanjem

Član 14

Poslove iz člana 13 ovog zakona obavlja Zavod, u skladu sa ovim zakonom i drugim propisima.

Poslove iz člana 13 stav 1 tač. 1, 2 i 4 ovog zakona mogu da obavljaju i agencije za zapošljavanje (u daljem tekstu: agencija), u skladu sa ovim zakonom i aktom Ministarstva.

Izuzetno od stava 2 ovog člana agencija može sprovoditi pojedine programe aktivne politike zapošljavanja, na osnovu ugovora zaključenog sa Zavodom, u cilju postizanja značajnijih efekata programa.

Izbor agencije iz stava 3 ovog člana vrši se u skladu sa propisima kojima se uređuju javne nabavke.

Usluge za tržište rada

Član 15

Priprema za zapošljavanje i posredovanje pri zapošljavanju su usluge za tržište rada, koje pružaju Zavod i agencija.

Usluge iz stava 1 ovog člana, koje pruža Zavod, odnosno agencija, su besplatne za nezaposlena lica i ostale tražioce zaposlenja. Usluge iz stava 1 ovog člana, koje pruža Zavod, su besplatne i za poslodavca.

1. Priprema za zapošljavanje

Član 16

Priprema za zapošljavanje obuhvata:

- 1) informisanje o mogućnostima i uslovima zapošljavanja;
- 2) savjetovanje radi povećanja zapošljivosti i zapošljavanja;
- 3) profesionalnu orijentaciju;
- 4) profilisanje nezaposlenih lica;
- 5) utvrđivanje individualnog plana zapošljavanja;
- 6) radno-socijalnu integraciju.

Informisanje o mogućnostima i uslovima zapošljavanja

Član 17

Informisanje o mogućnostima i uslovima zapošljavanja su aktivnosti kojima se nezaposlenom licu, ostalim tražiocima zaposlenja, poslodavcima i drugim licima pružaju informacije o prijavljenim slobodnim radnim mjestima, uslugama za tržište rada, mjerama aktivne politike zapošljavanja i pravima i obavezama za vrijeme nezaposlenosti.

Savjetovanje radi povećanja zapošljivosti i zapošljavanja

Član 18

Savjetovanje radi povećanja zapošljivosti i zapošljavanja podrazumijeva pružanje stručne pomoći nezaposlenom licu i ostalim tražiocima zaposlenja u izboru, traženju i prihvatanju zaposlenja, upoznavanje sa metodama i tehnikama aktivnog traženja zaposlenja, podršku u razvoju vještina upravljanja karijerom, radi sticanja znanja i vještina potrebnih za povećanje zapošljivosti i unaprjeđenja profesionalnog razvoja pojedinca.

Savjetovanje iz stava 1 ovog člana se sprovodi individualno i kroz informativno-motivacione radionice, seminare i druge oblike grupnog rada, radi sticanja i razvijanja znanja i vještina za aktivno traženje zaposlenja, odnosno preduzetničkih znanja i kompetencija za upravljanje sopstvenim profesionalnim razvojem i drugih znanja, vještina i kompetencija.

Profesionalna orijentacija

Član 19

Profesionalna orijentacija podrazumijeva pružanje stručne pomoći nezaposlenom licu i ostalim tražiocima zaposlenja, pri izboru zanimanja, promjeni zanimanja i donošenju odluka u vezi sa karijernim razvojem, odnosno usklađivanje individualnih potreba i mogućnosti nezaposlenog lica i ostalih tražilaca zaposlenja sa potrebama i zahtjevima tržišta rada.

Profilisanje nezaposlenih lica

Član 20

Profilisanje nezaposlenih lica su aktivnosti koje se preduzimaju radi identifikovanja nezaposlenih lica koja su izložena riziku na tržištu rada, odnosno radi upućivanja nezaposlenih lica na određene usluge i mjere u skladu sa njihovim ličnim profilom i potrebama.

Profilisanje nezaposlenih lica iz stava 1 ovog člana vrši se na osnovu podataka o obrazovanju, radnom iskustvu, ličnim, socijalnim, zdravstvenim i profesionalnim karakteristikama, interesovanjima i motivisanosti za rad i drugih podataka o nezaposlenom licu, kao i podataka vezanih za mogućnost zapošljavanja.

Utvrđivanje individualnog plana zapošljavanja

Član 21

U individualnom planu zapošljavanja definišu se aktivnosti i obaveze nezaposlenog lica i Zavoda, kao i rokovi za njihovo sprovođenje.

Zavod, u saradnji sa nezaposlenim licem utvrđuje individualni plan zapošljavanja nezaposlenog lica radi pripreme za zapošljavanje i aktivnog traženja zaposlenja, u roku od 45 dana od dana prijave nezaposlenog lica Zavodu.

Individualni plan zapošljavanja sadrži pregled poslova i zanimanja koje nezaposleno lice može obavljati prema njegovim stručnim, radnim i ličnim mogućnostima, kao i pregled svih aktivnosti koje će nezaposleno lice sprovesti u cilju zapošljavanja prema utvrđenim rokovima.

Individualni plan zapošljavanja usklađuje se sa promjenama vezanim za nezaposleno lice, za koga se plan utvrđuje, kao i sa promijenjenim okolnostima na tržištu rada.

Radno-socijalna integracija

Član 22

Radno-socijalna integracija podrazumijeva pružanje stručne pomoći posebno osjetljivim grupama nezaposlenih

lica, izuzev licima sa invaliditetom, radi sticanja znanja i vještina potrebnih za uključivanje na tržište rada, odnosno osposobljavanja za rad.

2. Posredovanje pri zapošljavanju

Član 23

Posredovanje pri zapošljavanju je skup aktivnosti koje obuhvataju pružanje stručne pomoći u povezivanju nezaposlenog lica, odnosno ostalih tražilaca zaposlenja i poslodavca, radi zasnivanja radnog odnosa, u skladu sa posebnim zakonom.

Stručna pomoć iz stava 1 ovog člana, prema iskazanim potrebama poslodavaca, obuhvata metode i tehnike koje uzimaju u obzir zahtjeve i uslove određenog posla, potrebna znanja, vještine, iskustvo i sposobnosti lica za koja se posreduje, kao i njihove lične zahtjeve i uslove.

U postupku posredovanja pri zapošljavanju nezaposleno lice ima prednost nad ostalim tražiocima zaposlenja.

Obavljanje poslova posredovanja pri zapošljavanju

Član 24

Poslove posredovanja pri zapošljavanju Zavod obavlja na osnovu prijavljenih slobodnih radnih mjesta, evidencije o nezaposlenim licima i ostalim tražiocima zaposlenja, kao i na osnovu procjene potrebnih znanja, vještina i sposobnosti za rad na određenim poslovima u saradnji sa poslodavcem, kroz neposredno povezivanje poslodavca i nezaposlenog lica, odnosno ostalih tražilaca zaposlenja, prethodnu selekciju i profesionalnu selekciju nezaposlenog lica, odnosno ostalih tražilaca zaposlenja.

Prijavljivanje slobodnih radnih mjesta

Član 25

Poslodavac je dužan da slobodno radno mjesto prijavi Zavodu, podnošenjem prijave o slobodnom radnom mjestu.

Pod slobodnim radnim mjestom, u smislu stava 1 ovog člana, ukoliko posebnim zakonom nije drukčije određeno, ne smatraju se slučajevi:

- 1) kada postoji potreba da se istekom prethodnog ugovora o radu sa istim zaposlenim zaključi novi ugovor o radu na određeno ili neodređeno vrijeme;
- 2) kada postoji potreba da se zaposleni rasporedi na drugo radno mjesto kod istog poslodavca;
- 3) preuzimanja zaposlenog na osnovu sporazuma poslodavaca, uz njegovu saglasnost.

Oglašavanje i informisanje

Član 26

Zavod je dužan da slobodno radno mjesto oglasi po zahtjevu poslodavca i u slučajevima utvrđenim posebnim zakonom, na oglasnoj tabli, internet stranici Zavoda i u medijima u roku od dva radna dana od dana prijavljivanja.

Zavod je dužan, na zahtjev poslodavca, da u roku od tri radna dana od dana prijavljivanja slobodnog radnog mjesta, obavijesti poslodavca o mjerama koje Zavod može preduzeti ili preduzima radi popunjavanja slobodnog radnog mjesta.

Poslodavac je dužan da Zavod obavijesti o zasnivanju radnog odnosa sa nezaposlenim licem, odnosno drugim licem, u roku od pet radnih dana od dana zasnivanja radnog odnosa.

Sredstva za javno oglašavanje slobodnog radnog mjesta obezbjeđuje Zavod.

Neposredno povezivanje poslodavca i nezaposlenog lica, odnosno ostalih tražilaca zaposlenja

Član 27

Zavod neposredno povezuje poslodavca koji je prijavio slobodno radno mjesto i nezaposleno lice, odnosno ostale tražioce zaposlenja, koji ispunjavaju uslove za to slobodno radno mjesto:

- upućivanjem kod poslodavca;
- organizovanjem grupnog ili individualnog informisanja kod poslodavca, odnosno u prostorijama Zavoda;
- kroz druge oblike povezivanja nezaposlenog lica, odnosno ostalih tražilaca zaposlenja i poslodavca.

Prethodna selekcija nezaposlenih lica i ostalih tražilaca zaposlenja

Član 28

Zavod, na zahtjev poslodavca iz člana 27 ovog zakona, poziva nezaposlena lica, odnosno ostale tražioce zaposlenja, koji ispunjavaju uslove tog slobodnog radnog mjesta, obavještava ih o uslovima i mogućnostima zapošljavanja, organizuje grupno informisanje, odnosno individualno savjetovanje i vrši prethodnu selekciju lica, odnosno izbor lica koja upućuje poslodavcu radi zapošljavanja.

Profesionalna selekcija nezaposlenog lica i ostalih tražilaca zaposlenja

Član 29

Zavod, na zahtjev poslodavca iz člana 27 ovog zakona, vrši profesionalnu selekciju nezaposlenih lica, odnosno ostalih tražilaca zaposlenja, radi psihološke procjene usklađenosti njihovih osobina ličnosti i sposobnosti, sa zahtjevima slobodnog radnog mjesta, odnosno zahtjevima radnog okruženja.

Zavod može, na zahtjev poslodavca, odnosno zbog potreba tržišta rada, da organizuje profesionalnu selekciju, radi procjene usklađenosti osobina ličnosti i sposobnosti nezaposlenih lica, sa zahtijevanim kriterijumima za uključivanje u odgovarajuće programe aktivne politike zapošljavanja.

Posredovanje pri zapošljavanju u inostranstvu

Član 30

Posredovanje pri zapošljavanju u inostranstvu ostvaruje se na osnovu prijave potrebe za zapošljavanjem kod stranog poslodavca.

Prijavu potrebe za zapošljavanjem kod stranog poslodavca prima, objavljuje i realizuje Zavod, odnosno agencija.

Prijava iz stava 2 ovog člana obavezno sadrži podatke o: stranom poslodavcu (naziv, sjedište, djelatnost, kontakt: mail i web adresa, telefon), radnom mjestu, broju izvršilaca, vrsti i trajanju zaposlenja, uslovima za obavljanje poslova radnog mjesta (nivo obrazovanja i kvalifikacija, posebna znanja i vještine, radno iskustvo), uslovima rada kod stranog poslodavca (zarada, radno vrijeme, smještaj, ishrana, sa naznakom ko snosi troškove smještaja, ishrane, prevoza, obavljanja ljekarskih pregleda i izdavanja viza i dozvola boravka), roku za prijavljivanje i roku za realizaciju prijave.

Zavod, odnosno, agencija dužni su da prijavu iz stava 2 ovog člana objave na svojoj oglasnoj tabli, internet stranici i u medijima koji se izdaju u Crnoj Gori u roku od deset radnih dana od dana prijema prijave.

Zaštita u postupku zapošljavanja kod stranog poslodavca

Član 31

Zavod, odnosno agencija dužni su da obezbijede zaštitu lica u postupku zapošljavanja kod stranog poslodavca.

Zaštita u postupku zapošljavanja kod stranog poslodavca obuhvata najmanje jednak tretman po osnovu rada sa državljanima države zaposlenja, za vrijeme rada i boravka u inostranstvu.

Obaveze Zavoda, odnosno agencije u postupku zapošljavanja kod stranog poslodavca

Član 32

Zavod, odnosno, agencija dužni su da:

- poslove posredovanja pri zapošljavanju u inostranstvu obavljaju u saradnji sa nadležnim organima, odnosno tijelima države zaposlenja;
- lica upoznaju sa uslovima života i rada kod stranog poslodavca i njihovim pravima i zaštitom prava po osnovu rada i boravka u inostranstvu;
- pruže stručnu pomoć u obezbjeđivanju dozvola za boravak i rad u inostranstvu;
- obezbijede zaključivanje ugovora o radu prije odlaska u inostranstvo;
- snose troškove prijevremenog povratka lica zbog nezakonitog posredovanja pri zapošljavanju i davanja pogrešnih informacija o uslovima života i rada;
- informišu lica o mogućnostima i uslovima za zapošljavanje nakon povratka sa rada iz inostranstva.

Uslovi za posredovanje pri zapošljavanju u inostranstvu

Član 33

Zavod, odnosno agencija mogu posredovati pri zapošljavanju u inostranstvu ako ne postoje zakonske smetnje za odlazak lica u inostranstvo, u skladu sa zakonom.

Lice koje se zapošljava u inostranstvu podnosi dokaze da ne postoje smetnje iz stava 1 ovog člana.

Obavješćavanje

Član 34

Zavod i agencija dostavljaju Ministarstvu obavješćenje o licima koja se zapošljavaju u inostranstvu, njihovom broju i strukturi i druge podatke u vezi sa zapošljavanjem u inostranstvu, prije odlaska na rad u inostranstvo.

IV. AKTIVNA POLITIKA ZAPOŠLJAVANJA

Nacionalna strategija zapošljavanja

Član 35

Aktivna politika zapošljavanja, kao i strateški prioriteti i ciljevi politike zapošljavanja, za najmanje četiri godine utvrđuju se Nacionalnom strategijom zapošljavanja (u daljem tekstu: Nacionalna strategija).

Nacionalnu strategiju donosi Vlada Crne Gore (u daljem tekstu: Vlada).

Aktivna politika zapošljavanja

Član 36

Aktivna politika zapošljavanja obuhvata planove, mjere i programe usmjerene ka povećanju zaposlenosti, odnosno smanjenju nezaposlenosti.

Akcioni plan zapošljavanja

Član 37

Akcioni plan zapošljavanja (u daljem tekstu: Akcioni plan) je osnovni instrument aktivne politike zapošljavanja, kojim su utvrđene mjere i aktivnosti usmjerene ka ostvarivanju ciljeva definisanih Nacionalnom strategijom, za period od godinu dana.

Akcioni plan sadrži:

- 1) prioritete i ciljeve politike zapošljavanja u skladu sa Nacionalnom strategijom;
- 2) stanje i tokove na tržištu rada;
- 3) mjere i aktivnosti za ostvarivanje ciljeva politike zapošljavanja;
- 4) finansijski okvir za sprovođenje mjera i aktivnosti i izvore finansiranja;
- 5) nosioce mjera i aktivnosti;
- 6) pokazatelje uspješnosti mjera i aktivnosti utvrđenih Akcionim planom;
- 7) druge elemente od značaja za sprovođenje Akcionog plana.

Akcioni plan utvrđuje Vlada, na predlog Ministarstva, najkasnije do kraja tekuće godine za narednu godinu.

Programom rada, koji donosi Zavod, utvrđuju se mjere i aktivnosti iz Akcionog plana koji sprovodi Zavod, za određene ciljne grupe.

Godišnji izvještaj o sprovođenju Akcionog plana Ministarstvo podnosi Vladi do 30. aprila tekuće godine za prethodnu godinu.

U cilju smanjivanja regionalnih razlika u nezaposlenosti, Akcionim planom se, za teritoriju jedinice lokalne samouprave, mogu utvrditi prioriteti i podsticaji kod ostvarivanja mjera aktivne politike zapošljavanja.

Mjere aktivne politike zapošljavanja

Član 38

Mjere aktivne politike zapošljavanja sprovode se kroz programe koje donosi organ upravljanja Zavoda (u daljem tekstu: Upravni odbor).

Mjere aktivne politike zapošljavanja su:

- 1) obrazovanje i osposobljavanje odraslih;
- 2) podsticaji za zapošljavanje;

- 3) direktno otvaranje radnih mjesta; i
- 4) podsticaji za preduzetništvo.

Zavod može sprovesti i druge mjere aktivne politike zapošljavanja u zavisnosti od potreba tržišta rada i identifikacije ciljnih grupa, koje su utvrđene u Akcionom planu i Programu rada Zavoda.

Mjere aktivne politike zapošljavanja realizuju se u skladu sa pravilima o dodjeli državne pomoći, u skladu sa posebnim zakonom.

Učesnici programa aktivne politike zapošljavanja

Član 39

U programe aktivne politike zapošljavanja uključuju se nezaposlena lica.

U pojedine programe aktivne politike zapošljavanja mogu se uključiti i zaposleni za čijim je radom prestala potreba zbog tehnoloških, ekonomskih i restrukturalnih promjena.

U realizaciji programa aktivne politike zapošljavanja mogu učestvovati poslodavci, odnosno organizatori obrazovanja, u skladu sa ovim zakonom.

Obrazovanje i osposobljavanje odraslih

Član 40

Obrazovanje i osposobljavanje odraslih podrazumijeva pružanje mogućnosti, kroz programe obrazovanja i osposobljavanja, za sticanje prve kvalifikacije, prekvalifikaciju, dokvalifikaciju, specijalizaciju, sticanje ključnih vještina; osposobljavanje za sticanje znanja i vještina potrebnih za obavljanje poslova određenog radnog mjesta kod poslodavca; osposobljavanje za sticanje znanja, vještina i kompetencija za sticanje radnog iskustva za samostalno obavljanje poslova u određenom nivou obrazovanja i druge vidove osposobljavanja radi povećanja zapošljivosti i zapošljavanja, odnosno zadržavanja zaposlenosti u uslovima ekonomskih, tehnoloških i restrukturalnih promjena kod poslodavca.

Obrazovanje i osposobljavanje odraslih može se vršiti kod organizatora obrazovanja, odnosno poslodavca, za potrebe poslodavca i tržišta rada.

Radi uključivanja lica iz člana 39 st. 1 i 2 ovog zakona u programe obrazovanja i osposobljavanja odraslih, Zavod priprema i vrši izbor polaznika programa; vrši izbor organizatora obrazovanja, odnosno poslodavca kod koga se realizuje program; upućuje polaznike u programe; prati i vrednuje, finansira, odnosno sufinansira programe obrazovanja i osposobljavanja odraslih.

Podsticaji za zapošljavanje

Član 41

Podsticaji za zapošljavanje obuhvataju subvencionirano zapošljavanje nezaposlenih lica na poslovima na otvorenom tržištu rada, za poslove koji bi mogli biti održivi i nakon završetka trajanja subvencije, u skladu sa Akcionim planom.

Subvenciju iz stava 1 ovog člana može ostvariti poslodavac koji zapošljava nezaposleno lice.

Subvenciju iz stava 1 ovog člana poslodavac može da ostvari za isto nezaposleno lice, samo po jednom osnovu za isti vremenski period.

Direktno otvaranje radnih mjesta

Član 42

Direktno otvaranje radnih mjesta podrazumijeva stvaranje privremenih netržišnih poslova od javnog interesa, kroz javni rad, radi pružanja mogućnosti posebno osjetljivim grupama nezaposlenih lica da očuvaju i unaprijede radne sposobnosti i povećaju zapošljivost.

Javni rad iz stava 1 ovog člana se sprovodi kroz programe humanitarnih, edukativnih, socijalnih, ekoloških, komunalnih, infrastrukturnih sadržaja, očuvanja kulturnih i istorijskih spomenika i kroz programe u drugim oblastima od javnog interesa.

Akcionim planom utvrđuju se djelatnosti u kojima će se sprovesti poslovi od javnog interesa.

Javni rad se realizuje kod poslodavca koji je izvođač javnog rada, i koji zapošljava nezaposleno lice.

Podsticaji za preduzetništvo

Član 43

Podsticaji za preduzetništvo se odnose na pružanje finansijske i stručne pomoći nezaposlenom licu koje osniva jedan od oblika obavljanja privredne djelatnosti, u skladu sa posebnim zakonom, ako kao osnivač u njemu zasniva radni odnos.

Podsticaj za preduzetništvo može biti i pružanje finansijske i stručne pomoći poslodavcu koji otvara nova radna mjesta i zapošljava nezaposleno lice.

Licima iz st. 1 i 2 ovog člana Zavod pruža stručnu pomoć koja se odnosi na usluge savjetovanja i druge vidove pomoći, radi unaprjeđenja preduzetničkih znanja, kompetencija i nivoa poslovne uspješnosti.

Izuzetno od stava 3 ovog člana, stručnu pomoć može pružati pravno ili fizičko lice koje Zavod izabere u skladu sa propisima kojima se uređuju javne nabavke.

Podsticaji za preduzetništvo za lica iz st. 1 i 2 ovog člana mogu se dodijeliti u skladu sa aktom Vlade.

Sprovođenje mjera aktivne politike zapošljavanja

Član 44

Programne aktivne politike zapošljavanja donosi Upravni odbor Zavoda, na predlog direktora Zavoda.

Programom iz stava 1 ovog člana utvrđuju se uslovi, kriterijumi i obim sredstava za njihovo sprovođenje, kao i ciljna grupa kojoj je program namijenjen.

Za realizaciju programa iz stava 1 ovog člana Zavod raspisuje javni konkurs.

Direktor Zavoda obrazuje komisiju, koja obrađuje zahtjeve i utvrđuje listu učesnika javnog konkursa, na osnovu kriterijuma iz stava 2 ovog člana.

Odluku o izboru korisnika sredstava donosi Upravni odbor Zavoda, na predlog direktora Zavoda.

Odluka iz stava 5 ovog člana mora biti obrazložena i dostavljena svim učesnicima javnog konkursa.

Protiv odluke iz stava 5 ovog člana može se izjaviti žalba Ministarstvu, koja ne odlaže izvršenje odluke.

Izuzetno od stava 3 ovog člana, izbor organizatora obrazovanja iz člana 40 stav 2 ovog zakona vrši se u skladu sa propisima kojima se uređuju javne nabavke.

Međusobna prava, obaveze i odgovornosti Zavoda i korisnika sredstava, odnosno nezaposlenih lica koja za vrijeme uključivanja u program ne zasnivaju radni odnos, uređuju se ugovorom.

Praćenje i ocjena mjera aktivne politike zapošljavanja

Član 45

Praćenje i ocjena mjera aktivne politike zapošljavanja podrazumijeva skup aktivnosti usmjerenih na praćenje sprovođenja programa aktivne politike zapošljavanja, kao i njihovog uticaja na stanja i kretanja na tržištu rada, u cilju stvaranja uslova za ispunjavanje strateških prioriteta i ciljeva politike zapošljavanja utvrđenih Nacionalnom strategijom.

Zavod vrši sistematsko prikupljanje podataka o stanju i dinamici pojedinih mjera aktivne politike zapošljavanja, identifikuje probleme, vrši procjenu rizika i predlaže aktivnosti u cilju obezbjeđenja efikasnog upravljanja mjerom.

Praćenje i ocjenu efekata sprovođenja mjera aktivne politike zapošljavanja vrši Ministarstvo, u saradnji sa Zavodom, na osnovu statističkih pokazatelja i metodologija usklađenih sa međunarodnim i evropskim standardima.

Za praćenje i ocjenu efekata sprovođenja mjera aktivne politike zapošljavanja, Ministarstvo može angažovati stručno lice za oblast tržišta rada i zapošljavanja.

V. PRAVA ZA VRIJEME NEZAPOSLENOSTI

Osiguranje od nezaposlenosti

Član 46

Osiguranje od nezaposlenosti je dio sistema obaveznog socijalnog osiguranja kojim se, na načelima uzajamnosti i solidarnosti, svim osiguranim licima obezbjeđuju prava, u skladu sa ovim zakonom.

Osiguranje od nezaposlenosti se sprovodi u skladu sa posebnim zakonom.

Novčana naknada

Član 47

Osiguranjem od nezaposlenosti iz člana 46 ovog zakona nezaposlenom licu se obezbjeđuje pravo na novčanu naknadu.

Za vrijeme korišćenja prava na novčanu naknadu, nezaposlenom licu se obezbjeđuju penzijsko i invalidsko osiguranje i zdravstveno osiguranje.

Uslovi za ostvarivanje prava na novčanu naknadu

Član 48

Pravo na novčanu naknadu stiče osiguranik kojem je, u smislu posebnog zakona, prestao radni odnos bez njegove saglasnosti ili krivice, i koji u trenutku prestanka radnog odnosa ima staž osiguranja od najmanje devet mjeseci neprekidno ili sa prekidima u posljednjih 18 mjeseci.

Osiguranik koji je bio u radnom odnosu sa nepunim radnim vremenom stiče pravo na novčanu naknadu, ako po preraspodjeli radnog vremena na puno radno vrijeme ispuni uslove iz stava 1 ovog člana.

Pravo na novčanu naknadu stiče i osiguranik koji je, u smislu posebnog zakona, prestao da obavlja preduzetničku, profesionalnu ili drugu djelatnost kao osnovno zanimanje bez svoje krivice, i koji u trenutku prestanka obavljanja te djelatnosti, ima staž osiguranja od najmanje devet mjeseci neprekidno ili sa prekidima u posljednjih 18 mjeseci.

Rok za podnošenje zahtjeva

Član 49

Novčana naknada pripada nezaposlenom licu od prvog dana po prestanku radnog odnosa, odnosno prestanku obavljanja preduzetničke, profesionalne ili druge djelatnosti kao osnovnog zanimanja (u daljem tekstu: prestanak osiguranja), ako se prijavi Zavodu u roku od 30 dana od dana prestanka osiguranja i u tom roku podnese zahtjev za novčanu naknadu.

Nezaposleno lice koje zbog opravdanog razloga propusti rok za prijavljivanje iz stava 1 ovog člana, može se prijaviti Zavodu i podnijeti zahtjev za novčanu naknadu u roku od osam dana od dana prestanka razloga koji je prouzrokovao propuštanje roka, a najkasnije u roku od 60 dana od propuštanja roka iz stava 1 ovog člana.

Nezaposlenom licu koje se prijavi Zavodu i podnese zahtjev za novčanu naknadu u smislu stava 2 ovog člana, novčana naknada pripada od prvog dana po prestanku osiguranja.

Opravdanim razlogom u smislu stava 2 ovog člana smatra se: bolest, smrt u porodici, elementarna nepogoda, za koje je nezaposleno lice dužno da dostavi dokaz.

Slučajevi u kojima osiguranik ne može ostvariti pravo na novčanu naknadu

Član 50

Pravo na novčanu naknadu ne može ostvariti osiguranik kojem je prestao radni odnos zbog:

- 1) sporazumnog prestanka radnog odnosa;
- 2) otkaza od strane zaposlenog lica;
- 3) otkaza od strane poslodavca, u slučajevima utvrđenim posebnim zakonom, izuzev u slučaju prestanka radnog odnosa istekom vremena na koje je zaključen ugovor o radu na određeno vrijeme, odnosno prestanka radnog odnosa zbog prestanka potrebe za radom zaposlenog, zbog ekonomskih, tehnoloških i restrukturalnih promjena kod poslodavca, kada se zaposlenom isplati otpremnina;
- 4) ispunjavanja uslova za prestanak radnog odnosa po sili zakona, izuzev u slučaju prestanka radnog odnosa usljed stečaja ili likvidacije, odnosno u svim drugim slučajevima prestanka rada poslodavca, u skladu sa posebnim zakonom.

Izuzeci

Član 51

Nezaposleno lice, koje je otkazalo ugovor o radu, ima pravo na novčanu naknadu, ako je do prestanka radnog odnosa došlo zbog:

- 1) premještanja supružnika u drugo mjesto prebivališta, u skladu sa posebnim propisima;
- 2) promjene mjesta prebivališta radi uspostavljanja zajednice života nakon zaključenja braka;
- 3) zdravstvenih razloga nezaposlenog lica ili članova njegove uže porodice radi preseljenja u drugo mjesto na osnovu nalaza nadležnog organa odgovarajuće zdravstvene ustanove.

Trajanje prava na novčanu naknadu

Član 52

Novčana naknada pripada nezaposlenom licu koje je prije prestanka osiguranja, ispunilo uslove iz člana 48 ovog zakona, i to:

- 1) tri mjeseca ako ima staž osiguranja od devet mjeseci do pet godina;
- 2) šest mjeseci ako ima staž osiguranja od pet godina do 15 godina;
- 3) devet mjeseci ako ima staž osiguranja od 15 godina do 25 godina;
- 4) 12 mjeseci ako ima staž osiguranja od 25 godina do 35 godina;
- 5) ako ima više od 35 godina staža osiguranja - do ponovnog zaposlenja, odnosno do ispunjavanja uslova u pogledu starosne granice ili staža osiguranja za ostvarivanje prava na starosnu penziju, u skladu sa posebnim zakonom.

Mirovanje prava na novčanu naknadu

Član 53

Pravo na novčanu naknadu korisniku novčane naknade miruje za vrijeme:

- 1) za koje boravi u inostranstvu kao supružnik zaposlenog koji je upućen na rad u inostranstvo;
- 2) trajanja pritvora.

Nezaposleno lice koje se, u slučajevima iz stava 1 ovog člana, prijavi Zavodu i podnese zahtjev za nastavak korišćenja novčane naknade, u roku od 30 dana od dana prestanka razloga za mirovanje prava na novčanu naknadu, ima pravo da nastavi sa korišćenjem prava na novčanu naknadu za preostalo vrijeme.

Prestanak prava na novčanu naknadu

Član 54

Pravo na novčanu naknadu nezaposlenom licu prestaje, ako:

- 1) istekne period za koji mu je priznato pravo;
- 2) zasnjuje radni odnos u skladu sa zakonom;
- 3) se registruje kao preduzetnik, odnosno otpočne da obavlja profesionalnu ili drugu djelatnost kao osnovno zanimanje;
- 4) postane jedini vlasnik ili vlasnik više od 51% u privrednom društvu, u skladu sa posebnim zakonom;
- 5) postane poljoprivrednik - osiguranik, u skladu sa posebnim zakonom;
- 6) postane sveštenik, vjerski službenik, monah ili monahinja - osiguranik, u skladu sa posebnim zakonom;
- 7) ispunji uslove u pogledu starosne granice ili staža osiguranja za ostvarivanje prava na starosnu penziju, ili ostvari pravo na invalidsku penziju ili porodičnu penziju, u skladu sa posebnim zakonom;
- 8) postane potpuno nesposobno za rad, u skladu sa posebnim zakonom;
- 9) navršši 67 godina života;
- 10) otpočne sa izdržavanjem kazne zatvora;
- 11) aktivno ne traži zaposlenje, u skladu sa propisom Ministarstva;
- 12) nije raspoloživo za rad, u skladu sa propisom Ministarstva;
- 13) odbije uključivanje u program aktivne politike zapošljavanja ili ga bez opravdanog razloga prekine odnosno ne završi;
- 14) odbije ponuđeno zaposlenje, u skladu sa ovim zakonom;
- 15) se rješenjem nadležne inspekcije rada utvrdi da radi suprotno propisima o radu;
- 16) podnese zahtjev za prestanak prava na novčanu naknadu;
- 17) prestane da se vodi u evidenciji nezaposlenih lica, u skladu sa ovim zakonom.

Ponovno sticanje prava na novčanu naknadu

Član 55

Nezaposleno lice kojem je prestalo pravo na novčanu naknadu u smislu člana 54 ovog zakona, osim u slučaju ispunjavanja uslova u pogledu starosne granice ili staža osiguranja za ostvarivanje prava na starosnu penziju ili ostvarivanja prava na invalidsku penziju, odnosno navršanja 67 godina života, može ponovo ostvariti pravo na novčanu naknadu, ako ispuni uslove iz člana 48 ovog zakona i ako se prijavi Zavodu i podnese zahtjev za novčanu naknadu u roku iz člana 49 ovog zakona.

Nezaposlenom licu iz stava 1 ovog člana, pri ponovnom ostvarivanju prava na novčanu naknadu, priznaje se staž osiguranja ostvaren nakon poslednjeg korišćenja novčane naknade.

Izuzetno od stava 2 ovog člana, nezaposlenom licu kojem pripada pravo na novčanu naknadu u skladu sa članom 52 stav 1 tačka 5 ovog zakona, pri ponovnom ostvarivanju prava na novčanu naknadu, priznaje se ukupni staž osiguranja i vrijeme korišćenja novčane naknade.

Preostala novčana naknada

Član 56

Nezaposlenom licu kome je prestalo pravo na novčanu naknadu zbog zasnivanja radnog odnosa ili otpočinjanja preduzetničke, profesionalne ili druge djelatnosti kao osnovnog zanimanja, prije isteka vremena korišćenja tog prava, ako ponovo postane nezaposleno lice bez svoje krivice ili saglasnosti, nastavlja korišćenje prava na novčanu naknadu za preostalo vrijeme u utvrđenom iznosu, ako je to za njega povoljnije.

Visina novčane naknade

Član 57

Novčana naknada iznosi 120% od obračunske vrijednosti koeficijenta utvrđene zakonom i drugim propisom.

Na iznos novčane naknade obračunavaju se doprinosi za penzijsko i invalidsko osiguranje i zdravstveno osiguranje, u skladu sa posebnim zakonom.

Novčana pomoć i naknada troškova prevoza za vrijeme obrazovanja, osposobljavanja i uključivanja u druge mjere

Član 58

Nezaposleno lice koje je Zavod uputio na obrazovanje, osposobljavanje i u druge mjere usmjerene na povećanje zaposlenosti, odnosno smanjenje nezaposlenosti, ima pravo na novčanu pomoć, u visini do 15% od prosječne mjesečne bruto zarade zaposlenih u Crnoj Gori, ostvarene u prethodnoj godini, prema podacima organa uprave nadležnog za poslove statistike.

Nezaposleno lice koje se, u smislu stava 1 ovog člana, upućuje van mjesta prebivališta, odnosno boravka, ima pravo na naknadu troškova prevoza za vrijeme za koje je upućen.

Visina troškova prevoza u slučaju iz stava 2 ovog člana utvrđuje se u visini troškova javnog prevoza u drumskom i željezničkom saobraćaju.

Nezaposleno lice iz stava 1 ovog člana koje je korisnik novčane naknade, tokom trajanja obrazovanja, osposobljavanja i uključivanja u druge mjere usmjerene na povećanje zaposlenosti, odnosno smanjenje nezaposlenosti zadržava pravo na novčanu naknadu.

Nezaposleno lice iz stava 4 ovog člana kojem za vrijeme obrazovanja, osposobljavanja i uključivanja u druge mjere usmjerene na povećanje zaposlenosti, odnosno smanjenje nezaposlenosti istekne pravo na novčanu naknadu, ima pravo na novčanu pomoć do isteka obrazovanja, osposobljavanja i drugih mjera u koje je upućen.

Način ostvarivanja prava na novčanu pomoć i naknadu troškova prevoza za vrijeme obrazovanja i osposobljavanja, i uključivanja u druge mjere usmjerene na povećanje zaposlenosti, odnosno smanjenje nezaposlenosti propisuje Ministarstvo.

VI. POSTUPAK ZA OSTVARIVANJE PRAVA

Pokretanje i vođenje postupka

Član 59

Postupak za ostvarivanje prava utvrđenih ovim zakonom pokreće se na zahtjev nezaposlenog lica, koji se podnosi prema mjestu prijavljivanja u evidenciju nezaposlenih lica.

U prvostepenom postupku za ostvarivanje prava iz stava 1 ovog člana odlučuje Zavod, a u drugostepenom postupku Ministarstvo.

Žalba ne odlaže izvršenje rješenja donesenog u prvostepenom postupku.

Zahtjevi, rješenja, žalbe i drugi podnesci i akti u postupku ostvarivanja prava nezaposlenih lica oslobođeni su plaćanja takse.

Pokretanje upravnog spora

Član 60

Protiv drugostepenog rješenja donijetog po žalbi može se pokrenuti upravni spor.

Vraćanje sredstava

Član 61

Nezaposleno lice koje je ostvarilo pravo na novčanu naknadu ili drugo pravo za vrijeme nezaposlenosti u skladu sa ovim zakonom, dužno je da obavijesti Zavod o svakoj promjeni koja utiče na prestanak, odnosno mirovanje tog prava, u roku od osam dana od dana nastanka promjene.

Nezaposleno lice koje je na osnovu pravosnažne sudske odluke ili odluke poslodavca vraćeno na rad i ostvarilo prava po osnovu rada za period za koji je bilo nezaposleno, dužno je da vrati Zavodu iznos isplaćene novčane naknade.

Nezaposleno lice je dužno da neosnovano primljenu novčanu naknadu u smislu st. 1 i 2 ovog člana vrati na osnovu sporazuma zaključenog sa Zavodom.

Ako nezaposleno lice ne postupi u smislu stava 3 ovog člana, Zavod će tražiti naknadu štete tužbom kod nadležnog suda.

U slučaju iz stava 2 ovog člana Zavod ima pravo da od nadležnog organa za penzijsko i invalidsko osiguranje zahtijeva povraćaj novčanog iznosa uplaćenog po osnovu doprinosa.

VII. EVIDENCIJE U OBLASTI ZAPOŠLJAVANJA

Evidencije

Član 62

Radi sagledavanja stanja i kretanja na tržištu rada Zavod vodi evidencije u oblasti zapošljavanja u skladu sa ovim zakonom.

Vodjenjem evidencija u oblasti zapošljavanja obezbjeđuju se podaci za statistička istraživanja i informacioni sistem u oblasti zapošljavanja.

Vrste evidencija

Član 63

Evidencije u oblasti zapošljavanja su evidencije o:

- 1) nezaposlenim licima;
- 2) ostalim tražiocima zaposlenja;
- 3) slobodnim radnim mjestima;
- 4) potrebama za zapošljavanjem kod stranog poslodavca.

Prijavljivanje u evidenciju o nezaposlenim licima, odnosno ostalim tražiocima zaposlenja

Član 64

Nezaposleno lice se prijavljuje u evidenciju o nezaposlenim licima u Zavodu, prema mjestu prebivališta, odnosno boravka.

Nezaposleno lice iz stava 1 ovog člana je dužno da se odazove na svaki poziv Zavoda, a najmanje jednom za vrijeme od 45 dana ličnim dolaskom, radi pripreme za zapošljavanje i zaposlenja.

Pozivanje iz stava 2 ovog člana obavlja se pisanim pozivom ili putem telefona, o čemu se sastavlja pisana zabilješka.

Ostali tražioci zaposlenja se prijavljuju u evidenciju o ostalim tražiocima zaposlenja u Zavodu, prema mjestu prebivališta, odnosno boravka.

Ostali tražioci zaposlenja se javljaju Zavodu najmanje jednom za vrijeme od četiri mjeseca.

Postupak vođenja evidencije o nezaposlenim licima i ostalim tražiocima zaposlenja

Član 65

Zavod vodi evidenciju o nezaposlenim licima i ostalim tražiocima zaposlenja, na osnovu prijave i dokaza, u skladu sa članom 71 ovog zakona.

Evidencije iz stava 1 ovog člana, Zavod prestaje da vodi, na osnovu odjave nezaposlenog lica, odnosno ostalih tražilaca zaposlenja ili po službenoj dužnosti.

U prvostepenom postupku o odbijanju prijave u evidenciju iz stava 1 ovog člana, odnosno prestanku vođenja evidencije o nezaposlenom licu, odnosno ostalim tražiocima zaposlenja odlučuje Zavod, a u drugostepenom postupku Ministarstvo.

Žalba ne odlaže izvršenje rješenja donesenog u prvostepenom postupku iz stava 3 ovog člana.

Prestanak vođenja evidencije o nezaposlenim licima

Član 66

Evidencija o nezaposlenom licu prestaje da se vodi, ako:

- 1) se odjavi iz evidencije;
- 2) zasnjuje radni odnos, u skladu sa zakonom;
- 3) se registruje kao preduzetnik, odnosno otpočne da obavlja profesionalnu ili drugu djelatnost kao osnovno zanimanje;
- 4) postane jedini vlasnik ili vlasnik više od 51% u privrednom društvu, u skladu sa posebnim zakonom;
- 5) postane poljoprivrednik - osiguranik, u skladu sa posebnim zakonom;
- 6) postane sveštenik, vjerski službenik, monah ili monahinja - osiguranik, u skladu sa posebnim zakonom;
- 7) se rješenjem nadležne inspekcije rada utvrdi da radi suprotno propisima o radu;
- 8) ostvari pravo na starosnu penziju, invalidsku penziju ili porodičnu penziju, u skladu sa posebnim zakonom;
- 9) postane potpuno nesposobno za rad, u skladu sa posebnim zakonom;
- 10) navršši 67 godina života;
- 11) postane redovan učenik;
- 12) postane student osnovnih studija;
- 13) obavlja stručno osposobljavanje za rad bez zasnivanja radnog odnosa prema posebnom zakonu;
- 14) otpočne sa izdržavanjem kazne zatvora;
- 15) nije dalo tačne podatke o ispunjavanju uslova za sticanje statusa nezaposlenog lica;
- 16) aktivno ne traži zaposlenje, u skladu sa propisom Ministarstva;
- 17) nije raspoloživo za rad, u skladu sa propisom Ministarstva;
- 18) odbije uključivanje u program aktivne politike zapošljavanja ili ga bez opravdanog razloga prekine, odnosno ne završi;
- 19) odbije ponuđeno zaposlenje, u skladu sa ovim zakonom.

Pored razloga iz stava 1 ovog člana, evidencija o nezaposlenom licu strancu prestaje da se vodi i u slučaju prestanka stalnog boravka, privremenog boravka, statusa izbjeglice, dodatne zaštite, azila, supsidijarne zaštite ili međunarodne zaštite, u skladu sa posebnim zakonom.

U slučaju iz stava 1 tač. 7, 15, 16, 17, 18 i 19 ovog člana nezaposleno lice se ne može ponovo prijaviti Zavodu u roku od šest mjeseci od dana prestanka vođenja u evidenciji o nezaposlenim licima.

Prestanak vođenja evidencije o ostalim tražiocima zaposlenja

Član 67

Evidencija o ostalim tražiocima zaposlenja prestaje da se vodi, ako:

- 1) se ne javi Zavodu u roku od četiri mjeseca od zadnje prijave;
- 2) se odjavi sa evidencije;
- 3) ostvari pravo na starosnu penziju, invalidsku penziju ili porodičnu penziju, u skladu sa posebnim zakonom;
- 4) postane potpuno nesposobno za rad, u skladu sa posebnim zakonom;

- 5) navršši 67 godina života;
- 6) otpočne sa izdržavanjem kazne zatvora.

Evidencija o slobodnim radnim mjestima

Član 68

Zavod vodi evidenciju o slobodnim radnim mjestima na osnovu prijave koju podnosi poslodavac, u skladu sa ovim zakonom.

Evidencija o slobodnim radnim mjestima sadrži podatke o poslodavcu, radnom mjestu, potrebnim znanjima i sposobnostima, kao i drugim uslovima potrebnim za izvršavanje poslova radnog mjesta.

Evidencija o potrebama za zapošljavanjem kod stranog poslodavca

Član 69

Zavod vodi evidenciju o potrebama za zapošljavanjem kod stranog poslodavca, na osnovu prijave iz člana 30 ovog zakona.

Evidencija iz stava 1 ovog člana sadrži podatke o: stranom poslodavcu, radnom mjestu, potrebnim znanjima i sposobnostima, kao i drugim uslovima potrebnim za izvršavanje poslova radnog mjesta.

Posebne evidencije

Član 70

Pored evidencija iz člana 63 ovog zakona, Zavod vodi posebne evidencije u oblasti zapošljavanja, i to o:

- 1) licima koja su uključena u programe aktivne politike zapošljavanja;
- 2) poslodavcima koji Zavodu prijavljuju slobodno radno mjesto, koriste usluge za tržište rada koje pruža Zavod i učestvuju u realizaciji programa aktivne politike zapošljavanja, u skladu sa ovim zakonom;
- 3) nezaposlenim licima koja koriste novčanu naknadu;
- 4) licima koja su se zaposlila u inostranstvu posredstvom Zavoda ili bez njegovog posredovanja, a svoje zapošljavanje u inostranstvu prijave Zavodu;
- 5) organizatorima, korisnicima volonterskog rada i volonterima.

Način vođenja evidencija

Član 71

Podatke o nezaposlenim licima i ostalim tražiocima zaposlenja Zavod vodi na propisanim obrascima i u elektronskom obliku.

Sadržaj evidencija, obrasce, način vođenja evidencija i izvještavanje na osnovu evidencija utvrđenih ovim zakonom propisuje Ministarstvo.

Zavod izdaje uvjerenja o činjenicama o kojima vodi službenu evidenciju.

Prikupljanje, korišćenje i zaštita podataka u evidencijama u oblasti zapošljavanja vrši se u skladu sa posebnim zakonom.

VIII. ZAVOD

Zavod

Član 72

Zavod je pravno lice koje ima status državnog fonda i obavlja djelatnost koja obuhvata poslove u vezi sa zapošljavanjem utvrđene ovim zakonom, drugim propisima i statutom Zavoda, kao poslove iz prenesene nadležnosti.

Poslove u vezi sa zapošljavanjem obavljaju organizacione jedinice Zavoda utvrđene statutom Zavoda.

Na prava, obaveze i odgovornosti zaposlenih u Zavodu primjenjuju se propisi o državnim službenicima i namještenicima.

Poslovi koje obavlja Zavod

Član 73

Pored poslova iz člana 13 ovog zakona, Zavod obavlja i sljedeće poslove:

- 1) prati, analizira i istražuje ekonomska, socijalna i druga kretanja, zaposlenost, zapošljavanje i nezaposlenost, kao i njihove međusobne uticaje na osnovu čega predlaže mjere za povećanje zaposlenosti;
- 2) prati i analizira podatke o nezaposlenim strancima, koji se nalaze u evidenciji nezaposlenih lica, i o zaposlenim strancima u Crnoj Gori, na osnovu podataka dobijenih od nadležnih organa;
- 3) prati i ocjenjuje efekte sprovođenja programa aktivne politike zapošljavanja, radi unaprjeđenja postojećih i kreiranja novih programa;
- 4) vodi evidencije u oblasti zapošljavanja;
- 5) saraduje sa poslodavcima, obrazovnim ustanovama i drugim pravnim ili fizičkim licima u sprovođenju poslova u vezi sa zapošljavanjem;
- 6) sprovodi međunarodne ugovore o zapošljavanju;
- 7) saraduje u oblasti zapošljavanja na međunarodnom planu;
- 8) rješava o pravima za vrijeme nezaposlenosti u skladu sa ovim zakonom;
- 9) druge poslove u oblasti zapošljavanja, u skladu sa ovim zakonom i drugim propisima.

Organi Zavoda

Član 74

Organi Zavoda su Upravni odbor i direktor.

Upravni odbor

Član 75

Predsjednika i članove Upravnog odbora Zavoda imenuje i razrješava Vlada.

Upravni odbor ima pet članova, i to:

- 1) predsjednika i dva člana koje predlaže Ministarstvo;
- 2) jednog člana kojeg predlaže reprezentativna organizacija sindikata; i
- 3) jednog člana kojeg predlaže reprezentativno udruženje poslodavaca.

Ako je u Upravnom odboru predviđen manji broj predstavnika reprezentativnih sindikata u odnosu na broj reprezentativnih sindikata, na odgovarajućem nivou, primjenjuje se princip rotacije, u skladu sa njihovim posebnim sporazumom.

Ako ima više reprezentativnih udruženja poslodavaca, člana Upravnog odbora predlaže reprezentativno udruženje poslodavaca koje ima veći procenat zaposlenih u privredi Crne Gore.

Mandat Upravnog odbora traje četiri godine.

Nadležnost Upravnog odbora

Član 76

Upravni odbor:

- 1) donosi statut;
- 2) donosi godišnji program rada i finansijski plan;
- 3) podnosi izvještaj o radu i finansijski izvještaj Vladi;
- 4) donosi opšta akta Zavoda;
- 5) imenuje i razrješava direktora Zavoda;
- 6) donosi nacrt budžeta Zavoda za narednu fiskalnu godinu, sa procjenom potrebnih budžetskih sredstava za naredne dvije godine;
- 7) odlučuje o korišćenju sredstava Zavoda;
- 8) donosi programe aktivne politike zapošljavanja;
- 9) odlučuje o obimu učešća Zavoda u realizaciji projekata vezanih za funkcionisanje i razvoj tržišta rada, kao i projekata međunarodnih organizacija i asocijacija u oblasti zapošljavanja i zaposlenosti, uz saglasnost Vlade;

10) obavlja i druge poslove utvrđene zakonom i statutom Zavoda.

Direktor

Član 77

Radom Zavoda rukovodi direktor.

Za direktora Zavoda može biti imenovano lice koje ima VIII nivo kvalifikacije obrazovanja i najmanje pet godina radnog iskustva na poslovima rukovođenja ili devet godina radnog iskustva na drugim poslovima.

Nakon sprovedenog postupka javnog konkursa za direktora Zavoda, u skladu sa propisima o državnim službenicima i namještenicima, lista za izbor kandidata dostavlja se Upravnom odboru radi imenovanja.

Direktora Zavoda imenuje Upravni odbor, na pet godina, na osnovu javnog konkursa.

Nadležnost direktora

Član 78

Direktor Zavoda:

- 1) predstavlja, rukovodi i organizuje rad u Zavodu;
- 2) odgovara za zakonitost i kvalitet rada Zavoda;
- 3) predlaže statut, program rada i finansijski plan, izvještaj o radu i finansijski izvještaj, kao i druge odluke Upravnom odboru;
- 4) izvršava odluke Upravnog odbora;
- 5) upravlja ljudskim i finansijskim resursima;
- 6) utvrđuje unutrašnju organizaciju i sistematizaciju radnih mjesta u Zavodu;
- 7) stara se o obezbjeđivanju javnosti rada Zavoda;
- 8) obrazuje stručne komisije i radna tijela Zavoda; i
- 9) vrši i druge poslove utvrđene zakonom i statutom Zavoda.

Statut

Član 79

Statutom Zavoda uređuju se:

- 1) osnove i načela za unutrašnju organizaciju Zavoda;
- 2) način rada, ovlašćenja i odgovornosti direktora i Upravnog odbora;
- 3) druga pitanja od značaja za rad Zavoda.

Saglasnost na statut Zavoda daje Vlada.

Statut se objavljuje u "Službenom listu Crne Gore".

Finansiranje

Član 80

Zavod se finansira iz:

- 1) doprinosa za osiguranje od nezaposlenosti;
- 2) sopstvenih prihoda;
- 3) opštih prihoda; i
- 4) drugih izvora, u skladu sa zakonom.

Za obaveze Zavoda za ostvarivanje prava iz osiguranja od nezaposlenosti garantuje država.

IX. AGENCIJA

Uslovi za rad agencije

Član 81

Agenciju može osnovati fizičko ili pravno lice.

Za obavljanje poslova u vezi sa zapošljavanjem, u skladu sa ovim zakonom i aktom Ministarstva, agencija treba da ispunjava uslove u pogledu prostora, kadra i opreme, koje propisuje Ministarstvo.

Uslove iz stava 2 ovog člana mora da ispunjava i organizaciona jedinica agencije koja se obrazuje na određenoj teritoriji.

Agencija sa sjedištem u državi članici Evropske unije koja u toj državi obavlja poslove u vezi sa zapošljavanjem, može u Crnoj Gori privremeno ili povremeno obavljati ove poslove, koje je prema propisima države u kojoj ima sjedište ovlašćena da obavlja, nakon što o tome obavijesti Ministarstvo, u pisanom ili elektronskom obliku.

Dozvola za rad

Član 82

Ministarstvo izdaje agenciji koja ispunjava uslove propisane ovim zakonom i aktom Ministarstva dozvolu za rad, u roku od 15 dana od dana podnošenja zahtjeva.

Uz zahtjev za dobijanje dozvole za rad, osnivač agencije podnosi potrebnu dokumentaciju, u skladu sa aktom iz člana 81 stav 2 ovog zakona.

Agencija može početi sa radom nakon dobijene dozvole za rad.

Agencija je dužna da Ministarstvu prijavi svaku promjenu koja se odnosi na ispunjenost uslova u pogledu prostora, kadra i opreme, u roku od 30 dana od dana nastanka promjene.

Ministarstvo vodi registar izdatih dozvola za rad.

Oduzimanje dozvole za rad

Član 83

Ministarstvo oduzima dozvolu za rad agenciji, ako:

- 1) prestane da ispunjava propisane uslove iz člana 81 stav 2 ovog zakona;
- 2) obavlja poslove u vezi sa zapošljavanjem suprotno ovom zakonu i aktu Ministarstva.

Osnivač agencije kome je oduzeta dozvola za rad, u slučaju iz stava 1 tačka 2 ovog člana, ne može ponovo osnovati agenciju u roku od dvije godine od dana oduzimanja dozvole za rad.

Evidencija o poslovima koje obavlja agencija

Član 84

Agencija vodi evidenciju o poslovima u vezi sa zapošljavanjem, koje obavlja u skladu sa ovim zakonom i aktom Ministarstva.

O obavljenim poslovima iz stava 1 ovog člana agencija je dužna da Ministarstvu dostavlja statističke podatke polugodišnje, u roku od 30 dana nakon isteka svakog polugodišta.

X. NADZOR

Član 85

Nadzor nad sprovođenjem ovog zakona i propisa koji su donijeti na osnovu ovog zakona vrši Ministarstvo.

Inspekcijски nadzor nad primjenom ovog zakona vrše inspektori rada.

XI. KAZNE NE ODREDBE

Član 86

Novčanom kaznom u iznosu od 500 eura do 20.000 eura kazniće se pravno lice ako:

- 1) sprovodi pojedine programe aktivne politike zapošljavanja bez ugovora zaključenog sa Zavodom (član 14 stav 3);
- 2) naplaćuje usluge za tržište rada nezaposlenim licima i ostalim tražiocima zaposlenja (član 15 stav 2);
- 3) slobodno radno mjesto ne prijavi Zavodu, podnošenjem prijave o slobodnom radnom mjestu (član 25 stav 1);
- 4) slobodno radno mjesto ne oglasi po zahtjevu poslodavca i u slučajevima utvrđenim posebnim zakonom, na oglasnoj tabli i internet stranici Zavoda i u medijima, u roku od dva radna dana od dana prijavljivanja (član 26 stav 1);

- 5) ne obavijesti poslodavca, na njegov zahtjev, u roku od tri radna dana od dana prijavljivanja slobodnog radnog mjesta, o mjerama koje Zavod može preduzeti ili preduzima radi popunjavanja slobodnog radnog mjesta (član 26 stav 2);
  - 6) ne obavijesti Zavod o zasnivanju radnog odnosa sa nezaposlenim, odnosno drugim licem, u roku od pet radnih dana od dana zasnivanja radnog odnosa (član 26 stav 3);
  - 7) prijavu potrebe za zapošljavanjem kod stranog poslodavca ne objavi na svojoj oglasnoj tabli, internet stranici i u medijima koji se izdaju u Crnoj Gori u roku od deset radnih dana od dana prijema prijave (član 30 stav 4);
  - 8) ne obezbijedi zaštitu lica u postupku zapošljavanja kod stranog poslodavca (član 31 stav 1);
  - 9) poslove posredovanja pri zapošljavanju u inostranstvu ne obavlja u saradnji sa nadležnim organima, odnosno tijelima države zaposlenja (član 32 stav 1 alineja 1);
  - 10) ne dostavi Ministarstvu obavještenje o licima koja se zapošljavaju u inostranstvu, njihovom broju i strukturi i druge podatke u vezi sa zapošljavanjem u inostranstvu, prije odlaska na rad u inostranstvo (član 34);
  - 11) ne vodi evidencije u oblasti zapošljavanja (član 62 stav 1);
  - 12) otpočne sa radom prije dobijene dozvole za rad (član 82 stav 3);
  - 13) ne prijavi Ministarstvu svaku promjenu koja se odnosi na ispunjenost uslova u pogledu prostora, kadra i opreme, u roku od 30 dana od dana nastanka promjene (član 82 stav 4);
  - 14) ne vodi evidenciju o poslovima u vezi sa zapošljavanjem, koje obavlja u skladu sa ovim zakonom i aktom Ministarstva (član 84 stav 1);
  - 15) ne dostavi Ministarstvu polugodišnje statističke podatke o obavljenim poslovima u vezi sa zapošljavanjem, u roku od 30 dana nakon isteka svakog polugodišta (član 84 stav 2).
- Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom u iznosu od 100 eura do 2.000 eura.

Za prekršaj iz stava 1 tač. 3 i 6 ovog člana kazniće se preduzetnik novčanom kaznom u iznosu od 150 eura do 6.000 eura.

XII. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Stečena prava

Član 87

Nezaposleno lice koje je do dana stupanja na snagu ovog zakona ostvarilo pravo po osnovu nezaposlenosti, u skladu sa propisima koji su važili do dana stupanja na snagu ovog zakona, nastavlja da koristi pravo u istom obimu, trajanju i iznosu i nakon stupanja na snagu ovog zakona.

Nezaposleno lice koje je do dana stupanja na snagu ovog zakona ostvarilo pravo na novčanu naknadu, u skladu sa propisima koji su važili do dana stupanja na snagu ovog zakona, do ponovnog zaposlenja ili dok čeka na zaposlenje, odnosno do nastupanja nekog od osnova za prestanak prava na novčanu naknadu, nastavlja da koristi pravo u istom obimu, trajanju i iznosu i nakon stupanja na snagu ovog zakona, poslije navršenih 67 godina života do ostvarivanja 15 godina staža osiguranja.

Nezaposleno lice iz stava 2 ovog člana, kojem novčana naknada prestane zbog zasnivanja radnog odnosa, nakon njegovog prestanka može se ponovo prijaviti na evidenciju nezaposlenih lica i poslije navršenih 67 godina života, radi nastavka korišćenja prava na novčanu naknadu, za preostalo vrijeme, u istom obimu, trajanju i iznosu, do ostvarivanja 15 godina staža osiguranja.

Započeti postupci

Član 88

Postupci započeti prije stupanja na snagu ovog zakona okončaće se prema propisima koji su se primjenjivali do stupanja na snagu ovog zakona.

Odložena primjena

Član 89

Odredbe čl. 7 i 81 stav 4 ovog zakona primjenjivaće se od dana pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji.

Rok za donošenje propisa

Član 90

Propisi za sprovođenje ovog zakona donijeeće se u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Do donošenja propisa iz stava 1 ovog člana primjenjivaće se važeći propisi, ako nijesu u suprotnosti sa ovim zakonom.

Usklađivanje akata Zavoda

Član 91

Zavod je dužan da statut i druge akte uskladi sa ovim zakonom u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Do donošenja akata iz stava 1 ovog člana primjenjivaće se postojeći akti Zavoda, ako nijesu u suprotnosti sa ovim zakonom.

Usklađivanje rada agencija

Član 92

Agencije osnovane u skladu sa propisima koji su važili do dana stupanja na snagu ovog zakona dužne su da u roku od 12 mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona usklade svoju organizaciju sa ovim zakonom.

Status Upravnog odbora i direktora Zavoda

Član 93

Upravni odbor Zavoda koji je imenovan do dana stupanja na snagu ovog zakona, nastavlja sa radom do isteka vremena na koje je imenovan.

Direktor Zavoda koji je imenovan do dana stupanja na snagu ovog zakona, nastavlja sa radom do isteka vremena na koje je imenovan.

Prestanak važenja

Član 94

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o zapošljavanju i ostvarivanju prava iz osiguranja od nezaposlenosti ("Službeni list CG", br. 14/10, 45/12, 61/13, 20/15 i 52/16) i odredbe Zakona o zaštiti građana Crne Gore na radu u inostranstvu ("Službeni list RCG", broj 11/04 i "Službeni list CG", broj 35/13) koje se odnose na posredovanje pri zapošljavanju u inostranstvu.

Stupanje na snagu

Član 95

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

Broj: 19-1/19-1/4

EPA 652 XXVI

Podgorica, 4. april 2019. godine

Skupština Crne Gore 26. saziva

Predsjednik,

Ivan Brajović, s.r.

□ Uovaj zakon prenesene su Direktiva Savjeta 2000/78/EZ od 27. novembra 2000. godine o uspostavljanju opšteg okvira za jednako postupanje pri zapošljavanju i obavljanju zanimanja, Direktiva Evropskog parlamenta i Savjeta 2006/54/EZ od 5. jula 2006. godine o sprovođenju načela jednakih mogućnosti i jednakog postupanja prema muškarcima i ženama u pitanjima zapošljavanja i rada i Direktiva 2006/123/EZ Evropskog parlamenta i Savjeta od 12. decembra 2006. o uslugama na unutrašnjem tržištu.